

Getur lítil þjóð velt þungu hlassi?

Eftir Höllu Tómasdóttur

Umræða um Evrópusambandsaðild, kosti hennar og galla fer hátt þessi misserin. Nokkuð breið samstaða virðist vera á meðal aðila atvinnulífsins um nauðsyn aðildarumræðna. Þessi samstaða byggist fyrst og fremst á þeirri staðreynd að atvinnurekendur og launþegar standa ráðþrota gagnvart sínum rekstri með óstöðuga og veika mynt og vaxtakjör sem enginn löglegur rekstur þolir til lengdar. Fyrirtæki og einstaklingar vilja sjá framtíðarlausn í efnahagsmálum og horfa með hýru auga til upptöku evru. Ekki eru allir sammála um hvort aðild að ESB sé nauðsynleg ef taka á upp evru á Íslandi, en telja má líklegt að svo sé. Andstæðingar Evrópusambandsaðildar benda evrusinum á fjölda ókosta sem fylgja aðild s.s. lítilmegni smárrar þjóðar, skrifræðið og hversu mikið við gætum þurft að gefa frá okkur, svo sem yfirráðum yfir fiskimiðum og peningamálastjórn.

Ég fagna umræðu um kosti og galla aðildar, en furða mig á stundum á því hversu sjálfhverf og neikvæð umræðan hefur tilhneigingu til að vera.

Víðara sjónarhorn

Aðildarumræðan sýnist mér snúast annars vegar um hvað Ísland gæti þurft að gefa frá sér (eða leggja fram) vegna

aðildar og hins vegar um hvað Ísland gæti fengið (eða grætt) með aðild. Þetta er í sjálfu sér fullkomlega eðlileg nálgun en óneitanlega nokkuð sjálfhverf. Á meðan við státum okkur á tyllidögum af því að vera ein ríkasta og framsækna þjóð í heimi þá virðumst við hvunn-dags telja að ábyrgðir okkar og skyldur takmarkist við að skapa okkur sjálfum gott lífsviðurværi. Spyrja má hvort ekki sé kominn tími til þess að við nálgumst Evrópumræðuna frá víðara sjónarhorni og veltum því fyrir okkur hvaða stöðu við viljum taka í alþjóðlegu samhengi og framvindu heimsins. Færa má fyrir því sannfærandi rök að sterk Evrópa sé forsenda þess að friður og jafnvægi verði ofaná í breyttri heimsmynd þar sem vægi Ameríku fer minnkandi og vægi Asíu vaxandi.

Að kasta inn handklæðinu

Ég get ekki annað en lýst undrun minni á því að margir virðast einfaldlega

gefa sér að aðildarumræður muni leiða til þess að við þurfum að gefa frá okkur allt sem máli skiptir, svo sem fiskimiðin og aðra þjóðarhagsmuni. Þetta finnst mér líkast því að leggja af stað inn á völlinn vitandi það að leikurinn sé tapaður. Slíkt viðhorf skilar líklega samsvarandi árangri eins og fyrrihandi handboltalandsliðsins reyndi að útskýra fyrir þjóðinni nýlega. Mér er ómöglegt að skilja hvers vegna við látum ekki reyna á aðildarumræður með það að markmiði að ná því fram sem skiptir okkur sköpum. Í mínum huga er ljóst að samsvarandi okkar fer ekki batnandi þegar fram líða stundir og því til nokkurs að vinna að ganga til viðræðna á meðan enn er „eftirspurn“ eftir okkur sem aðila að sambandinu.

Agi og ábyrgð

Vissulega myndi aðild að sambandinu og upptaka evru krefjast mikils aga af okkur. Það er agi sem við þurfum greinilega á að halda, því annars virðumst við ætla að haga okkur líkt og alkinn og fá okkur hvern „afréttarann“ á fætur öðrum frekar en að takast á við undirliggjandi vandamál. Aðild að ESB myndi líka krefjast þess að við öxlum ábyrgð í alþjóðlegu samhengi og deilum af auð okkar, mannlegum sem veraldlegum. En hver verður auður okkar ef við höldum áfram að upplifa hér efnahagssveiflur og óstöðugt gengi? Munu fyrirtækin halda starfsemi sinni hér? Munu erlend fyrirtæki og fjárfestar horfa í okkar átt? Munu ferðamenn kjósa að koma hingað í auknum mæli? Munu einstaklingar kjósa að búa hér, snúa aftur hingað að loknu námi, starfa hér?

Ég veit ekki svörin við þessum spurningum, en ég tel tímabært og nauðsynlegt að stíga upp úr skotgröfunum, spyrja spurninga og leita lausna.

Höfundur er starfandi stjórnarformaður Auðar Capital og situr í framkvæmdastjórn Viðskiptaráðs Íslands.

